

Izhajajo vsako jutro.

Veljajo do konca leta 1918 20 K.

Za četrt leta K 10.—

Mesečno K 3.50.

Posamezna številka 20 v.

Oglasi po dogovoru.

NOVICE

Uredništvo in upravništvu je v
„Zadružni tiskarni“, Dunajska
cesta št. 7.

Telefona št. 180.

Uredništvo je strankam na razpo-
lago od 6—7. ure zvečer.

Št. 35.

V Ljubljani, nedelja dne 11. avgusta 1918.

Leto I.

Avstrijsko vojno po- ročilo.

**Antantne čete v Benečiji prešle k
napadu.**

Dunaj, 10. avgusta. (K. u.) Uradno.

Italijansko bojišče.

Na benečanski gorski fronti je prišlo včeraj zopet do večjih infanterijskih bojev. Med Canove in Asiago so prešle v zgodnjih jutranjih urah antantne čete po silnem streljanju v gostih valovih k napadu. (Vas Canove leži 3 km jz. Asiaga ob kolenu doline Assa in ob cestah v Arsiero in Schio.) Sovražne naskakovalne kolone smo porazili povsod pod najtežjimi izgubami za sovražnika. Kjer se jim je mimogrede posrečilo, vstati se v naših postojankah, smo jih v protisunkju pognali nazaj. Ravnotako so se ponesečili vsi poskusi sovražnika, razširiti se v ozemlju Asolone, ob hramem odporu naših čet. (Ozemlje Asolone je na zahodnem delu višavja med Brento in Piavo.) Na drugih delih fronte topniški ogenj in patroljski spopadi.

Albanija.

Nobenih posebnih dogodkov.

Šef gen. štaba.

Naši letalci v Albaniji.

Dunaj, 10. avgusta. Iz vojnega tiskovnega stana se javlja:

Dne 7. je obmetavala iz aero- in hidroplanov sestavljena eskadra letališče pri Piskupi v Albaniji zelo uspešno s precejšnjim številom bomb. Poslopja in obratne naprave s skladišči smo razdejali. Požare smo fotografirali.

Cesar na fronti.

Dunaj, 10. avgusta. V spremstvu generalobersta Arza je odšel cesar 7. avgusta na južno-zahodno fronto. Najprej se je peljal na južno Tirolsko, kjer si je ogledal več oddelkov v rezervi in na odmoru. Tu se mu je predstavilo mnogo deputacij frontnih čet. Ko je nadzoroval neko četo v Val Lugana, so se pojavili na horizontu 4 sovražni letalci. Obrambne baterije so takoj začele streljati. Naši letalci so jim zleteli nasproti in vnel se je boj v zraku. Eno sovražno letalo se je vnelo in padlo na tla. Cesar je zasledoval ves čas boj v razgovoru z višjimi častniki. Cesar je odlikoval hrabrega branitelja Col di Rosso, majorja Szilleja, z zlato hrabrostno svetinjo za častnike.

Naslednjega dne se je odpeljal cesar k armadni skupini maršala Borojeviča. Čeprav je mnogo civilnega ljudstva zapustilo Benečijo, je vendar polje dobro obdelano. Ceste, ki so vsled avtomobilnih transportov in voženj mnogo trpele, so v najboljšem stanju. Cesar je zato tudi pohvalil zlasti tehniške čete, ki so se ponovno odlikovale v bojih ob Pijavi.

Po svojem obisku se je vrnil cesar preko Vidma in Beljaka v Reichenau pri Dunaju.

Italijansko vojno poročilo.

9. avgusta.

Na asijski visoki planoti so napadli sovražni oddelki včeraj zjutraj dvakrat izpostavek na Rossu. Oba napada sta se izjalovila v našem ognju. Na raznih frontnih odsekih smo provzročili sovražniku izgube s koncentričnim artiljerijskim ognjem in drznimi patroljskimi podjetji. Zračne ladje armade in mornarice so bombardirale vojaške naprave v Pulju, na benečanski ravnini in proti Trstu. Dve sovražni letali sta bili v zračnem boju sestreljeni.

Vstaja v Tripolitani.

Curih, 10. avgusta. „Secolo“, ki je nekako ušel strogi cenzuri, piše, da je v Tripolitani vstaja. Le v obrežnih mestih se Italijani uspešno drže, vendar pa so tudi tu že v slabem položaju.

Nemško vojno poročilo.

**Napadi Francozov in Angležev med
Sommo in Avro ter med Anro in Avro.
Nemci sestrelili sopot 32 sovražnih
letal.**

Večerno poročilo.

Berolin, 9. avgusta. (K. u.) Uradno.
Med Sommo in Avro nadaljuje sovražnik svoje napade.

Berolin, 10. avgusta. (K. u.) Uradno.

Vojna skupina prestolonaslednika Ruprechta.

Živahno delovanje sovražnika med Ysero in Anro. Na mnogih mestih te fronte je izvajal sovražnik sunke in delne napade, ki so bili zavrnjeni pred našimi črtami in v pobliznjem boju.

Angleži in Francozi so včeraj nadaljevali z močnimi rezervami svoje napade na celi bojni fronti med Anro in Avro. Na obeh straneh Somme in zadaj za cesto Faucaucourt-Villers Bretonneux smo vrgli sovražnika v protisunkih nazaj. Tu je utrpel težke izgube.

Sredi bojne fronte je pridobil sovražnik čez Rosières in Hangest tal. Naši protinapadi so ga ustavili zahodno Lihousa in vzhodno črte Rosières-Arvillers. Ponoči smo vzeli ob Avri in ob potoku Don bojujoče se čete nazaj v zadaj ležeče postojanke vzhodno Montdidierja. Jugovzhodno Montdidierja smo odbili v naših črtah močni delni napad Francozov.

Nad bojiščem smo sestrelili 32 sovražnih letal. Poročnik Loewenhardt si je priboril svojo 52. in 53., poročnik Udet 46., 47. in 48., stotnik Berthold 41. in 42., poročnik baron von Richt-hofen 36. in 37., poročnik Billek 30. in 31., poročnik Bolle 29., poročnik Koenecke 26., 27. in 28. in poročnik Neumann svojo 20. zmago v zraku.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Od časa do časa oživeli ognjeni boj ob Aisni in Vesli.

von Ludendorff.

Večerno poročilo.

Berlin, 10. avgusta. Bitka se razteza od Ancre do Oise; napadi sovražnika so se zrušili pred našo bojno postojanko.

Krajevni podatki.

Cesta Faucaucourt-Villers-Bretonneux drži v ravni smeri v St. Quentin proti vzhodu. — Trg Rosieres en Santerre leži ob železnici Amiens-Nesle-La Fere-Laon-Reims, blizu 30 km jv. Amiens. Pri Rosieresu se križa ta železnica z železniško progo, ki drži od Arrasa čez Albert in Bray sur Somme proti Montdidierju. Rosieres je malo važno železniško križišče. — Vas Hangest en Santerre leži ob železnici in cesti Albert-Bray-Harbonnieres-Montdidier, blizu 10 km jz. Rosieres. — Trg Lihous leži 5 km južno ceste Amiens-St. Quentin, ob cesti Albert-Bray-Roye-Compiègne, 4 km vz. trga Rosieres. — Vas Arvillers leži ob cesti Moreuil ob Avri-Roye, sredi med obema imenovanima krajema, blizu 10 km svz. Montdidierja.

Podvodna vojska.

Berlin, 10. avgusta. Uradno.

V Sredozemskem morju so pogreznili podvodniki 6 ladij z 22.000 tonami, med temi velik transportni parnik „Diemnan“ s 13.760 tonami, na katerem je bilo 800 vojakov. Parnik se je potopil v 6 minutah.

Ofenziva na zapadu.

Fochovi silni napadi.

Curih, 9. avgusta. Sedaj je dognano, da je Foch pri svoji zadnji ofenzivi porabil poldrugi milijon mož, to je skoraj cela francoska armada, kateri je pomagalo še 6 ameriških, 4 angleške, 2 italijanski in 1 poljska divizija.

Amerika že ima ladje.

London, 10. avgusta. Amerikanski kontrolor brodovja Churly je v navzočnosti Wilsona izjavil: Amerika končuje svoj program za zgradbo ladij. Amerika se pripravlja na dolgotrajno vojno, ker ni nade za mir, dokler ni zlomljen sistem militarizma.

Amerikanske armade.

Monakovo, 10. avgusta. „M. N. Nachr.“ javljajo, da je šef ameriškega gen. štaba general Marh izjavil, da se snujejo na Francoskem tri ameriške armade po 325 do 350 tisoč mož, kojih prva je že ustvarjena.

Angleško prodiranje na zahodu.

London, 9. avgusta. Včerajšnje uradno poročilo pravi, da so ujeli Angleži 14.000 Nemcev.

Angleške izgube.

„Nieuwe Rotterd. Courant“ javlja, da so izgubili Angleži julija na vseh frontah 1976 oficirjev in 62.861 mož. Mornarica pa je izgubila 41 oficirjev in 229 mož.

Angleži in „Bog poštenosti“.

London, 9. avgusta. — Vladi se ne zdi varno, izdati zastopnikom narodnih delavskih odborov potne liste za v Svico, da bi se posvetovali s Troelstro in drugimi, ki so potovali tja preko sovražnega ozemlja.

London, 9. avgusta. (Reuter.) Lloyd George je govoril danes v Neatsu in je izjavil med drugim, da se je tožilo, da je on optimist glede smeri, v katero je krenil: Mislim, da sem bil preveč optimističen. Vedel sem, da se borimo za pravo in Bog poštenosti nas bo spoznaval. Božje solnce bo sijalo nad nami, če bomo dosegli pravi mir. Če bomo dosegli zmago, ne sme biti več spora in raznih plemen. Pri slavnostni pojedini je nato še spregovoril: Novo stvarjenje sveta zahteva velikih žrtv, a ta svet bo velik in vreden žrtv.

Razporeženje na Francoskem.

Neko poročilo iz Pariza preko Berna pravi, da se je razporeženje na Francoskem vsled posrečene Fochove protiofenzive mahoma spremenilo. V Parizu in na vsem Francoskem vlada govost,

da Nemci ne bodo mogli zavzeti Pariza, in da se je vse obrnilo na bolje za alirance. Vseh se je polastilo veselo zaupanje v zmago. To razpoloženje ima tudi za vlado dobre posledice, ker se je razburjenje vsled Malvyjeve zadeve poleglo. Vsak dan prihajajo po 10.000 Amerikancev na fronto, ki so se izkazali kot prvovrstne čete. Foch je mogel svoje izborne operacije pripraviti v enem mesecu, ko še nima na fronti enega milijona Amerikancev na razpolago. Uverjeni so, da se bo vojaški položaj korénito izpremenil v korist alirancev, da bo v kratkem stala velika ameriška armada v prvi vrsti. Pariza ne zapuščajo več, begunci se vračajo.

Stremljenje po neodvisnosti v Južni Afriki.

„The African World“ presoja politični položaj v Južni Afriki zelo resno. Boje se pokreta po stari neodvisnosti, ki se vedno bolj širi. Vsled tega neugodnega položaja se general Botha ni mogel udeležiti niti prevažnega vojnega posveta v Londonu. Republikanske tendence sicer še niso prenevarne, vendar se vedno bolj širijo po prejšnjih burskih republikah.

Brazilijanci za Angleže.

Curih. „Agenzi Americana“ poroča, da hoče 200.000 Brazilijancev zameniti Angleže v Mezopotamiji in Palestini.

Avtonomija v Indiji.

„Allgemeen Handelsblad“ priobčuje poročilo državnega tajnika v Indiji Montagne in podkralja lorda Holmforda, da namerava vlada v britiski Indiji izvesti precej obširno provincialno avtonomijo, od ktere so nekatere pokrajine, kojih prebivalstvo še ni zrelo za avtonomijo, izvzete.

Generalissimus Foch.

Ko je bil Foch imenovan vrhovnim poveljnikom aliranih armad, in je baje rekel Lloyd George: „Recimo, da bi Vi igrali z Ludendorffom, kake atute bi Vi najbolj izgrajali.“

„Svoje“ je odgovoril general. In ko se je kmalu nato podal prijatelj angleškega publicista Charlesa Dawbarna v London, mu je izjavil Foch: „Povejte ministrskemu predsedniku, da še vedno najrajši izigravam svoje atute.“ V tej anekdoti je poosobljen cel mož, meni imenovani angleški publicist.

Foch je posvetil vse svoje življenje vojnim vprašanjem. Kot mlad mož se je udeležil nemško-francoske vojne. Njegovo zaupanje v usodo Francije je bilo neomahljivo, odločno se je posvetil vojaškemu poklicu. Obiskoval je Ecole Polytechnique (visoko tehniško šolo) in nato vojno šolo. Zelo počasi je napredoval. S 56 leti je bil brigadni general; nekaj let pozneje je bil povišan v divizionarja. Sloves si je pridobil kot profesor vojne šole; redkokdaj je imel ta slavni zavod tako izbornega učitelja taktike in strategije. Bil je do temelja izviran, najatančneje je poznal vsa vojaška dejstva, nikdar ni držal hlapčevsko kakega sistema; njegova glavna teorija je bila že takrat: zahteva, prilagoditi se razmeram. V tem sta si s Hindenburgom slična.

Foch ni kak hladén ženij. Dobro ve, da nedoločne moči in sile nazadnje vedno prevladajo. Ima se za orožje v božjih rokah in je veren katolik. Sin preprostih staršev je vsrkoval že v zibel njih pobožna čustva. Vzgojen je bil pri jezuitih. V šoli v Metz je dobil nagrado za lepo vedenje. Zvesta udanost katoliški Cerkvi je najboljši sprječevalo plemenitosti njegovega značaja; kajti katoliško prepričanje ni bilo pod tretjo republikansko vlado priporočilo za častnike ki je hotel napredovati. Ni večjega kontrasta v svetovnem naziranju kakor med njim in Clemenceaum. Toda oba sta dobra patrioti, obadva moža dejanj. Ko je bil Foch imenovan za generalisima, je baje pokazal na svojo katoliško vzgojo in svoje „klerikalne“ zveze.

A kleriku mu je bilo: „Ne gra za predsednika, ampak za vojaškega šefa.“ Gotovo je, da je Foch oviralo v napredovanju njegovo stališče do vere; kljub sijajni nadarjenosti je razmeroma zelo pozno dosegel bela peresa generala. Toda nikdar ni tožil. Tudi se ni nikdar vmešaval v politiko. Enostavno in pravilno je vrtil kot vojak svojo dolžnost.

Foch je majhne postave, pod srednjo velikostjo. Brez uniforme in generalisimovega klobuka bi imel kdo Focha za profesorja. Foch je ostal kljub visoki starosti mlad in čil, poteze na njegovem obrazu pa izražajo globokega misleca in bogato notranje življenje.

Ne govori afektirano in se sploh vede neprisljčno.

Opozicija proti vpoklicu letnika 1920.

Ženeva, 9. avgusta. „Journal de Peuple“ piše: Nemljivo je, da mora v trenutku, ko Amerikanci razglašajo celemu svetu, da imajo 1.300.000 vojakov v Franciji, mlečnozoba mladina krvaveti za Francijo. Amerikanci so vedno trdili, da bo vsled njihove pomoči vojno breme Franciji olajšano.

Nemški poslanik se je umaknil radi nevarnega po- ložaja.

Helfferich v Berlinu.

Berlin, 10. avg. Državni tajnik Helfferich je došel v Berlinu.

Berlin, 10. avgusta. Z ozirom na silo razmer v Moskvi in posebno radi uradnega proglasa stranke socijalnih revolucionarjev posluževati se terora, je bil storjen sklep, preseliti se s poslaništvom v Pskov. S tem se hočemo izogniti dogodkom, ki bi morda z najboljšo voljo ne mogli preprečiti nevarnosti za dobro razmerje Nemčije in Rusije.

Berlin, 10. avgusta. Helfferich je javil vladi sovjetov, da je radi nastopa socijalnih revolucionarjev postalo v Moskvi za osebe nemškega poslaništva zelo nevarno, vsled česar se je zdlo umestno preseliti poslaništvo, da ne pride v nevarnost razmerje med sovjetsko vlado in Nemčijo.

Legacijski svetnik Ritzler se je preselil s člani poslaništva za sedaj v Pskov. Ker je položaj v Petrogradu sličen onemu v Moskvi, si je izbralo poslaništvo Pskov za sedež. Potovali so preko Helsingforsa in Revala.

Naš poslanik v Moskvi.

Dunaj, 9. avgusta. „N.W.T.“ poroča, da menijo poučeni dunajski krogi, da so pospešili imenovanje našega poslanika barona v. Franza v Moskvi, odgovarjajoč načelu osrednjih sil, enakomerno postopati v vseh vprašanjih, sklepi v Berlinu, kamor je bil poklican tudi Helfferich iz Moskve. Na posvet v Berlinu bo šel tudi Franz, ki je včeraj ponovno konferiral z vnanjim ministrom Burianom.

Krilenko poveljnik rdečih gardistov.

Berolin, 10. avgusta. Razni ruski listi trde, da je bil imenovan bivši ruski generalissimus revolucionarcev Krilenko za vrhovnega poveljnika proti Čehoslovakom operirajoče rdeče garde namesto Muravjeva, ki je izvršil po ponesrečenem izdajstvu samomor.

Vojna z antanto ali ne?

London, 10. avgusta. Reuter javlja iz Washingtona, da je ameriški konzul v Moskvi počul drž. departement, da je Lenin pri zadnjem zborovanju sovjetov v Moskvi izjavil, da obstoji vojno stanje med antanto in vlado sovjetov. — Čičerin pa je izjavil, da to ni vojna, ampak obramba, kakor je bila pred tem napram Nemcem.

Ženeva, 10. avgusta. „Journal de Geneve“ javlja, da je sovjetska vlada vsled nevarnosti, ki ji preti od strani antante, pozvala pod orožje vse delavstvo in poklicala meščanstvo v pomožno službo.

London, 9. avgusta. Angleška vlada je dobila obvestilo, da so bojševiki zaprli angleškega generalnega konzula Lockharta. Ta ukrep utemeljuje sovjetska vlada z nastopom Angležev proti bojševikom v Arhangelsku. Angleška vlada je storila potrebne korake za oprostitve. Tudi osobe francoskega in angleškega konzulata so zaprli.

Stockholm, 10. avgusta. Iz Petrograda javljajo, da varnostne odredbe še nikdar niso bile tako stroge, kakor so sedaj. Častniške patrolje revidirajo vse ceste in ustavljajo ljudi; kdor nima od sovjetske vlade potrjene izkaznice, ga zapro. Na ta način so zaprli že mnogo sumljivih elementov.

Stockholm, 10. avgusta. „Pravda“ javlja, da bo sibirski vlada v Omsku v najbližjem času napovedala sovjetski Rusiji vojno.

London, 10. avgusta. Vlada objavlja z oklici v Vladivostoku, Murmanu in Arhangelsku ruskemu narodu, da pošilja antanta svoje čete na Rusko samo da reši ruski narod Nemcev.

Ekspedicija pod japonskim vodstvom.

London, 10. avgusta. General Kikuzo Otani ki je izmed najznamenitejših japonskih vojskovodij, bi imel glasom poročil iz Washingtona kot najstarejši general postati voditelj ekspedicije alirancev v Sibiriji.

London, 10. avgusta. Iz Washingtona prihaja poročilo, da še ni odločeno, kdo bo poveljnik. Čuje pa se, da postane general Graves vojskovodja.

Vzhodna Sibirija zopet v oblasti sovjetov.

Moskva, 7. avgusta. (K. u.) List „Krasnaja Armija“ piše: Vzhodna Sibirija je do Bajkalskega jezera očiščena Čehoslovakov ter oblast sovjetov obnovljena. Več oseb je bilo justificiranih. Jutri bodo vpoklicani vsi bivši častniki in starosti do 60 let. V Moskvi vlada sedaj mir.

Lugano, 10. avgusta. Iz Londona javlja „Corriere della Sera“, da so Čehoslovaki v zapadni Sibiriji in ob Bajkalskem jezeru o vseh dalje bolj kritičnem položaju; oni kličejo na pomoč proti Nemcem in bojševikom. Trde, da se organizira iz 30.000 nemških in avstro-ogrskih vojnih ujetnikov armada proti njim.

Moskva, 10. avgusta. V Vladivostoku so se izkrcale skoro izključno japonske kavalerijske čete, ki so nastopile pot z angleško in francosko infanterijo, da bi skupno operirale.

Tujci med Čehoslovaki.

Stockholm, 10. avgusta. V čehoslovaški armadi niso samo Angličji, Francozi, Japonci in Kitajci, ampak posebno kozaki vseh plemen. Vojne sile, ki se bore proti boljševikom so zelo močne.

Moskva, 10. avgusta. Generala Čerlatjev in Čeremysov sta se ponudila Čehoslovakom. Oba prevzmeta poveljstvo novih neizvežbanih čet.

Moskva, 10. avgusta. Po zavzetju Arhangelska so Angličji uredili svojo upravo. Civilno prebivalstvo mora tekom deset dni oddati orožje.

Novi pogromi na žide.

Curich, 10. avgusta. „Temps“ javlja iz Petrograda, da so se v Rusiji in na Ukrajini pričeli novi pogromi na žide. Sovjeti so dovolili „černo-sotencem“ pasti po židih, ker so le ti v opoziciji proti vladi boljševikov.

Amerikanci na Daljnem Vstoku.

Lugano, 9. avgusta. Amerikanci bodo poslali v Vladivostok toliko čet kakor Japonci. Prišli bodo tudi francoski, angleški in laški kontingenti, da se manifestira edinost alijirancev.

Amsterdam, 10. avgusta. „Reuter“ javlja iz Washingtona, da bodeta tvorila jedro ameriškanskih čet v Sibiriji dva polka, ki stojita sedaj na Filipinih.

Sovjeti proti Japoncem.

Berolin, 10. avgusta. „Matin“ javlja iz Moskve, da je napoved vojne od vlade sovjetov Japoncem vsak čas pričakovati.

Če zmagaio nasprotniki.

Svetovna vojna se bje v imenu najmodernejših idej. Ko so iskali vodilni državnički antante moralnih plaščev, s katerimi so hoteli svoj nastop olepšati, niso bili v zadregi. Našli so narodnostni princip, našli idejo pravice in svobode, idejo o varstvu malih narodov. Najbolj je pa užugala Wilsonova teorija o samodoločbi narodov.

Jasno je, da so se teh idej prijemali evropski narodi, zlasti mali, vsak po svoje. Eni so jih smatrali kot sredstvo v doseg svojih imperialističnih ciljev, drugi pa kot cilj in končni namen svetovne vojske, kar je tudi naravno: enim gre za gospodarstvo, drugim pa za ohranitev lastnega življenja.

Ideje, katere je razvnela svetovna vojska, so zbegale vsled tega tudi vse politične stranke. Druga za drugo je začela revidirati svoj političen program, ker je navadno vsaka mislila, da so ideje vsled tega, ker so se pojavile, že tudi uresničene! Med rojstvom kake ideje in med njenim uresničenjem in triumfom leži pa navadno precej deset-ali stoletij.

Tudi na Slovenskem so nove ideje povzročile velik in živahen političen pokret. Kakor pa mnogo znakov kaže, so tudi pri nas šli nekateri predaleč, ker so si postavili za podlago svojih revidiranih programov že uresničenje idej, v katerih znamenju se vodi svetovni boj, dočim jih je vojska še-le spravila na površje. Nove ideje nikakor še niso tako globoko prodrle v mase, da bi mogli reči o njih, da so že prebavljene in da je že prišel čas za njihovo udeležitev.

Nove ideje so razcepile slovanski jug, zlasti inteligenco, v dva tabora, v avstrofilno in anglofilno smer. Od prve si obetajo mnogi svoj pogin, češ da bodo zapadli popolnoma pangermanizmu, od druge pa pričakujejo svojo narodno rešitev. Dobro bo, da si stvar ogledamo natančneje.

Antante države imajo med seboj natančno sklenjene pogodbe o razdelitvi našega teritorija za slučaj zmage. Naše ozemlje pride v poštev napram Italiji in Srbiji — v Londonu obetajo našo zemljo ali pa njene koščke danes Lahom, jutri Srbom, kakor že kdo pride v London, ali Pašić ali pa Sonnino.

Kaj pomenja za nas „rešitev“ v laškem smislu? Obširnega odgovora ni treba — pogled na beneške Slovence ali pa na Trst naj bo dovolj. Seveda bodo rekli mnogi, da take rešitve ne bo, ker je Wilson proglasil samodoločbo narodov kot vodilno načelo. Lepo načelo to, nič ne rečemo; samo vprašanje je, kaj pravijo na to načelo Lah! V Italiji vlada še vedno stari imperialistični duh, ki se je danes vsled antantnih uspehov na zapadu tudi na Angleškem in na Francoskem silno ojačil. Kdo govori danes v Londonu? Lloyd George. V zadnjih njegovih govorih po zmagah na zapadu ni o samodoločbi nobene besede več — začela je odločevati zopet moč, ki bo sedaj ravnotako odločevala, kot je še vedno, odkar obstoji človeški rod.

Tako bo tudi nad nami in nad Lahom odločevala moč. Ta moč nam bo vzela najlepše, kar imamo. Na Jadranskem morju bo zagospodovala laška trikolora. Kako bo potem gledal škof dr. Mahnič s Krka na Reko in na Istro? Italijanski jezik je prikupljiv in blaglasen, lezel bo v naša ušesa sam od sebe, da še čutili ne bomo, kako. Ravnotako še čutili ne bomo, kako postajamo od dne do dne Lah!

A tega ne bo, pravijo drugi. Zato nam jamči Pašić in krška pogodba. Dobro. Postanemo torej srbski podaniki. V naših šolah se bo učil srbski jezik in cirilsko pismo. Prihajali bodo med nas srbski trgovci, uradniki, učitelji; vse v imenu bratstva, kar je prav lepo in posebno koristno za našo inteligenco. V imenu bratstva bodo poslali med nas srbske upravitelje — ali misli kdo zares, da bodo postajali ministri predsedniki pri nas Slovenci? Srbi so danes najbistrejši in najagilnejši del Jugoslovanov, ponosen in zrel narod, ki bo v teoriji lepo pisal o nas, v praksi pa tako delal, kakor dela zmagovalci. Srbi so jugoslovanski Angličji in slovenska zemlja bo njihova kolonija. Bo tako, kakor je svojčas rekel rumunski poslanec na Ogrskem: Ali potonemo v ogrskem blatu ali pa v ruskem morju! Ali v laškem blatu, ali pa v srbskem morju!

Pa potonili ne bomo. Če hočemo ohraniti Slovenstvo v celoti, brez razkosavanja in brez žrtve, je najbolje, če ostanemo v zvezi z monarhijo. Brrr!! — bodo rekli mnogi — raje naj vse hudič vzame, le z Nemci ne! Razumemo ta od-

por, zlasti ga razumemo po Stürgkhovi dobi. Ravnotako dobro pa vemo, da monarhija ne bo ostala taka, kakor je, ampak da je na najboljšem potu do obnove. Nemška vladna manjšina je nenaravna in ravno tako ogrska oligarhija; oboje bo padlo vsled notranje oslabelosti. Razvoj socijalnega gibanja pred monarhijo ne bo obstal in šele notranji demokratični razvoj bo iz monarhije naredil to, kar je in bo morala biti, narodnostno državo brez nemškega in ogrskega primata. V obnovljeni Avstriji bo tudi za Slovence dovolj prostora. Seveda se ta razvoj ne bo izvršil ugodno za nas brez našega sodelovanja z ustavnimi faktorji.

„Zveza z Italijani“.

Podlaga srbsko-italijanski peti.

Milanski „Secolo“ poroča: V veliki dvorani konzervatorija se je vršila 27. pr. meseca velika javna skupščina narodnosti iz Avstro-Ogrske. Navzočni so bili zastopniki prebivalstva in zastopniki oblasti. Bili so navzočni zastopniki Srbov, Jugoslovanov, Čehov, Slovkov, Rumunov, Poljakov in Italijanov iz Trsta in Primorja. Na odru so bile razobešene zastave Amerike, Francoske, Angleške, Rumunije, Srbije, iredente in milanskih društev. Prvi je v imenu Tržačanov govoril Cesare Goldmann, priobčujo razgovor z nekim voditeljem hrvatsko-srbske koalicije, ki je v svojem razgovoru posebno poudarjal, kako hočejo Srbi v novi jugoslovanski državi sebi pridržati oblast in upravo nad gospodarstvom, nad financami, industrijo in trgovino. Hrvat je ugovarjal in vprašal, kaj bodo imeli Hrvatje. Srb je odgovoril: Hrvati niti uradniških mest ne bodo dobili, za te bomo imeli Slovence. Tako torej — bi prišli tudi Slovenci z dežja pod kap. Srbi bi boljše uradniška mesta gotovo v imenu Tridentincev profesor Oberzimmer, republikanec Angelo Socchi za neosvobojene kraje. V imenu Rumunov je govorila ga. Garbea, nato Srb Alfandrič in profesor Rajčević. Nato je sledila izjava simpatij Franciji in so odpeli marzeljezo. V imenu češko-slovaškega odbora je govoril Leone. Z galerije so metali listke „Delenda Austria“.

Vsekakor zanimivo je, da so Srbijo tako silili v osredje kot zastopnico vseh Jugoslovanov. Po taki zvezi bo še marsikateri bolela glava, ki misli, da opravlja dobro delo, ako simpatizira s to družbo. „Hrvatski Dnevnik“ tudi svojem oddali, ker bi jim bili Slovenci premalo „zanesljivi“ — opravljal bi torej le dela nižje vrste — v celni industriji, trgovini, v celem narodnem gospodarstvu pa bi srbska objestnost morila slovenske talente. Taka državna tvorba ne bi bila v korist razvoju slovenskega naroda, ki je ravno po legi svoje domovine poklican, da se gospodarsko kar najbolj udeleži. Slovenci moramo take zveze, po katerih bi se drugi redili na naš račun, kar najodločnejše odklanjati in naj prihajajo te sebične želje od nemške, italijanske ali srbske strani. Vidimo jasno, kako bi rezali našo kožo taki bratje, taki „slobodni nezavisni balkanski narodni državi med balkanskimi narodi“, ki je, kakor je rekel lord Poley na jugoslovanskem kongresu v Londonu, vojni cilj Srbov in z njimi zaveznik Jugoslovanov. Slovenija Slovincem!

Po domovini.

Pl. Šuklje proti dr. Šusteršiču. V „Slovincu“ od 9. avgusta t. l. je napovedal pl. Šuklje g. deželnemu glavarju novo vojsko. To je tisti pl. Šuklje, ki je pred leti sredi zasedanja deželnega zbora ušel z deželnoglavarskega stolca, tisti pl. Šuklje, ki je nato napovedoval finančni polom vojvodine Kranjske za leto 1914. ali 1915. kakor Falb slabo vreme. Vojvodina Kranjska pa še danes živi! Odgovor bo seveda pravočasno prišel, ne vemo pa, če ne bo zelo podoben odgovoru, ki ga je napisal pred par leti g. dr. Ivan Tavčar v „Sl. Narodu“ na isti naslov. Najbolj smo pa radovedni na to: Kaj namerava g. pl. Šuklje? Kadar gospod dvorni svetnik piše, ima vedno nekaj v mislih. Kaj neki?

Prihodnja davčna seja poslanske zbornice. Vlada želi, da se snide državni zbor po možnosti začetkom septembra k kratkemu zasedanju, v katerem naj bi se rešile davčne predloge, ki so jih odseki že izdelali. Mnogo parlamentarcev, posebno agrarcev, pa je zato, da se državni zbor ne skliče pred dolgo polovico septembra. — 17. septembra naj bi se posvetoval finančni odsek in v prihodnjem tednu naj bi se potem vršile glavne seje, da se rešijo davčne predloge. Stranke pa pri tem zahtevajo, da se po tem kratkem zasedanju ne odgodi morda do začetka decembra in da se zimsko zasedanje ne peča izključno z državnim proračunom. Redno zasedanje mora biti zopet oktobra meseca.

Ministrstvo za ljudsko zdravje je včeraj začelo s svojim poslovanjem.

Hussarekove koncesije Poljakom. Poljski listi navajajo sledeče točke koncesij, ki jih hoče dati ministrski predsednik Poljakom: 1. Glede Galicije se ne smejo ukreniti nikake upravne odredbe brez privoljenja Poljskega kralja. 2. Ratifikacija brestlitovskega miru se bo odgodila in ministrstvo vnanjih zadev bo začelo v svrhu revizije nekaterih posameznosti te pogodbe z nova dogovore z ukrajinsko vlado. 3. Gospodarske zahteve Poljskega kluba glede Galicije so sprejete. 4. V zahtevah galskih železničarjev se vlada obvezuje, da bo odgovorila nanje še pred 1. septembrom. To so pogoji, pod katerimi misli baron Hussarek ustvariti z nemškimi meščanskimi strankami večino v avstrijskem parlamentu.

Konec prekega sode na Kranjskem Štajerskem in Koroškem. Z odredbo, pres. št. 13.669, z dne 15. maja 1918 radi zločinov vstaje, upora, dezertacije, zvodništva ali pomoči k ršitvi zapri-sežene vojaške službene obveznosti, radi upornosti ali roparskega vloma razglašeni preki sod se odpravlja glasom odredbe vojaškega poveljstva št. 221 z dne 6. avgusta. To je splošno razglasiti in odstraniti oklice prekega sode. Ta preklík prekega sode se ne tiče povelja vojaške komande št. 41, z dne 6. julija 1917, glede razglašene naglega sode za vojaške formacije na bojišču.

Zavarovalni oddelk c. kr. avstrijskega vojaškega zaklada za vdove in sirote (pogodbena družba: c. kr. priv. življensko-zavarovalna družba avstrijski Feniks na Dunaju) je izdal spis o vojnem posojilu, ki obsega najprej vrsto izjav odličnih osebnosti o pomenu podpisovanja vojnih posojil in vojnoposojilnih zavarovanj. Drugi oddelk govori o nalogah in delovanju zavarovalnega oddelka: zadnji oddelk objavlja mnogobrojna zahtevalna pisma. Vojno zavarovanje je doslej podprlo skoro eden milijon družin po vojaki, vdovam in sirotam po umrlih in padlih vojakih je dosedaj bilo izplačanih preko 30 milijonov kron. Nadalje se je doslej sklenilo mnogo nad 500.000 vojnih zavarovanj za preko 800 milijonov kron; izven tega je brez ozira na zavarovanje bilo nabranih preko 250 milijonov kron podpisov vojnega posojila. Skupno je vojaški zaklad za vdove in sirote pomnožil uspeh podpisov avstrijskih vojnih posojil za več nego eno milijardo kron. Tudi potom vojnoposojilnih zavarovanj je bilo preskrbljenih nad 100.000 vojaških družin za primer, da padejo njihovi reditelji v vojni. Zavarovanje vojaških sirot, s katerim bo v kratkem času preskrbljenih na tisoče sirot, je poklicano, tvoriti nekoč sklepni kamen vojaškega zaklada za vdove in sirote. Iz zahtevalnih pism, ki so natisnjena v knjižici je razvidno, da se zavarovanje izvršuje v upravnem socijalnem duhu in v blagor ljudstva in da se v premožnih slučajih izplačajo vsote, ki presegajo pogodbene obveznosti. — Iz nekega drugega poročila istega zaklada je razvidno, da so samo podpisni vključno dosedanje uspehe pri VIII. vojnem posojilu na podlagi vojnoposojilnih zavarovanj presegli znesek 1100 milijonov kron in da je bilo doslej po zakladu za vdove in sirote doprinešenih k skupnemu uspehu avstrijskih vojnih posojil nad 1700 milijonov kron. Uspeh podpisovanja po zakladu se bo še znatno stopnjeval, ker se v smislu pooblastila c. kr. poštnohramničnega urada priklagisi iz skupnih nabiranj kakor tudi zavarovanja vojnega posojila še nadalje sprejemajo. Tudi vsak nadaljni podpis in vsako zavarovanje vojnega posojila pri vojaškem zakladu za vdove in sirote zviša s polnim podpisanim oziroma zavarovanim zneskom skupni uspeh vojnega posojila. Natančnejša ustmena in pismena pojasnila o vojnem in vojnoposojilnem zavarovanju dajejo in predloge sprejemajo deželni zavarovalni oddelk za Kranjsko in Ljubljani, Francovo nabrežje 1, II. nadstr., okrajni zavarovalni oddelki v Črnomlju, Kamniku, Kočevju, Kranju, Krškem, Litiji, Ljubljani (Francovo nabrežje 1, I. nadstr.), Logatcu, Postojni, Radovljici in Rudolfovem in njih pooblašeni zastopniki.

Nove poštne pristojbine. Od 1. septembra t. l. se zvišajo poštne, brzojavne in telefonske pristojbine v glavnem sledeče: Pisma: pismo do 20 gramov 20 v, za vsakihi nadaljnjih 20 g 5 v. več. Dopisnica 10 v. Tiskovine za Nemčijo, Ogrsko, Bosno do 50 g 5 v, za 100 g 11 v, za vsakihi nadaljnjih 50 g 3 v. več. V inozemskem prometu se ni nič izpremenilo. Vrednostna pisma zaprta za vsakihi 300 K 10 v. Poštne nakaznice do 50 K 25 v, za vsakihi nadaljnjih 50 K 5 v. več. Zavoji (se morajo odslej oddajati frankirani) do 5 kg 100 v, do 10 kg 220 v, do 15 kg 320 v, do 20 kg 420 v. Brzovozne dostavitve (odslej ne več za pošni kraj, ampak za brzovozni dostavitveni okraj): za 1 zavoj 100 v, za druge pošiljke 60 v. Brzojavne pristojbine: Poleg navadne pristojbine še 20 v za vsako brzojavko. Telefonske pristojbine: Pri glavnih mestih je osem omrežnih skupin; cena za posamezne priključitve 160 do 480 K; za polovične priključitve 100 do 200 K, za četrtinske pa 120 do 190 K. Zvišajo se tudi različne stranske pristojbine. Za telefoniranje z Ogrsko in Nemčijo se bo pobiral vojni pribitek in sicer za jednoto navadnega pogovora z Ogrsko 20 v, z Nemčijo 40 v. Za nujni razgovor se plača trikratni pribitek. — Skupni povisek bo vrgel okroglo 63 milijonov kron.

Stalni dopust. Vojna uprava je odredila, da se mora vsem pripadnikom rojstnega letnika 1868, ki imajo pravico do poljedelskega dopusta, in dosedaj še niso bili dobili stalnega dopusta, brez izjeme in takoj dati stalni dopust.

Invalidski tečaj za izobrazbo notarskih kancelistov. Začetkom oktobra t. l. se bo začel na Dunaju za vojake pohablence trimesečni tečaj, da se izobrazijo za notarske kanceliste. V tem tečaju bodo dobili poduk iz vseh potrebnih predmetov. Pogoj za sprejem je popolnoma neoporečno življenje, popolno znanje zahtevanega občevalnega jezika v govoru in pisavi, kakor tudi primerna šolska predizobrazba, n. pr. uspešna izpustnica meščanske šole, nekaj razredov srednje ali trgovske šole.

Darovi za mestne reveže ljubljanske: Neimenovan dobrotnik 2374 K 67 v, ga. Leopoldina Kriszt z Dunaja 300 K, cesarski svetnik Josip Benedikt kot spominski dar povodom smrti svoje ga. sina 100 K, gđč. Irena Feledi iz Velikega Varadina 20 K, g. Alojz Jug, gostilničar, zbirko svojih stalnih gostov 20 K in ga. Turnšek 2 K. — Aproxizacijskemu skladu za ubožne sloje je daroval neimenovani dobrotnik kot vsak mesec tudi za julij in avgust po 100 K. skupno, 200 K. — Za oslepele vojake iz Ljubljane je darovala gospodična Amalija Schmidt, gostilničarka „Pri roži“, 100 K.

XXIX. redna skupščina C. M. družbe se vrši danes v Ljubljani. Sporočila o dohodkih posnemamo, da je družba tudi o vojnem času lepo napredovala.

Umrla je gda. Ljudmila Jeschenagg, rojena Lilsdorf v 92. l. starosti. Njen oče, Peter Lilsdorf je bil ljubljanski meščan, posestnik in tehnični ravnatelj nekdanje tukajšnje sladkorne tovarne. Na svojem posestvu v Vižmarjih je umrl včeraj posestnik Franc Koman v visoki starosti 85 let, V četrtek je pobrala smrt v Radečah pri Zidanem mostu ces. kr. deželnosodnega svetnika Antona Rosino v 58. letu dobe.

Protestantovsko občino v Ljubljani je prevzel pastor dr. Erich Schneider.

Iz ljudskošolske službe. Za suplentinjo v Tržici je nameščena Alojzija Modic, Ernesta Turek je imenovana za provizorično učiteljico v Čatežu, suplentinja Justina Hiti za provizorično učiteljico pri Sv. Jakobu ob Savi, Elvira Fries za suplentinjo v Belpeči.

Radl petroleja smrt. Petrič Marjana, 36 letna hči cerkovnika Janeza iz Češnjavek št. 20 je v torek dne 6. avgusta 1918 kurila peč, ker se niso hotela drva ožgati, jih je polila s petrolejem. Petrolej pa je eksplodiral in jo ožgal. Vsled zadoblenih poškodb je umrla.

S skednja je padla. V torek dne 6. avgusta 1918 je sedemletno Terezijo Kovačičevo, hči duinarja Franceta, doma iz Vernika št. 16 sunil 6letni Mihael Prašnikar, nezakonski sin hčere posestnika s skedja, da je padla dva metra globoko na neki tram, in se je poškodovala po glavi.

Vlak je povozil Potkjar Justino, 5letno hči premogarja Ivana iz Retje št. 34 e v torek dne 6. avgusta povozil vlak premogokopa v Trbovljah in jo poškodoval na nogi. Vsled zadoblenih poškodb je umrla.

Nesrečna ljubezen. Javoršek Marija, hči delavke Elizabete iz Ljubljane, Cesta na Loko št. 18 je 7. avgusta t. l. pila doma s samomorilnim namenom mešanico karbolove kisline in špirita in glavici žeplenk. Baje vsled revščine in nesrečne ljubezni.

Letošnji mak bo zaplenjen za državo kakor lansko leto. Prevzemna cena je 250 kron za 100 kg.

Za prvega državnega pravnika je imenovan cesar deželnega sodnega svetnika v Ljubljani dr. Hermana Neuberger.

Kvapil aretiran na Reki in izgnan. Znani češki književnik Kvapil je bival te dni v Cirkvenici. Včeraj je došel na Reko, da bi potoval proti Ljubljani. Na Reki ga je aretirala policija ter mu povedala, da je izgnan z Reke in vseh zemelj kron sv. Stefana. Kvapil se je takoj odpeljal v smeri proti Dunaju.

Izmišljotine o avstrijskih otrokih na Ogrskem nimajo, kot poročajo listi, nikake podlage.

Dobernigova zapuščina. Posl. Dobernig je zapustil 30.000 K, ki jih je volil koroškemu deželnemu odboru za deželne namene. Dobernigova vdova bo uživala obresti, dokler bo živeła. Več si Dobernig ni pridobil in tudi „Südmarki“ ni ničesar namenil.

Drobiž.

Konferenca o prehrani armade.

Budimpešta, 10. avgusta. V ponedeljek dopoldne se bo na Dunaju vršila skupna konferenca ministrov, koje se iz Ogrske udeležijo minister za prehrano princ Windischgrätz in kot zastopnik ministra za poljedelstvo državni tajnik baron Štefan Bottlik, z avstrijske strani pa poljedelski minister grof Sylva-Tarouca, šef gen. štaba generalni polkovnik Arz, šef za dopolnitev armade baron Hazai in vojni minister Stöger-Steiner. Gre za prehrano armade.

Italijani na Dunaju.

Dunaj, 10. avg. Kakor poročajo je vodil letalski oddelk na Dunaj d' Annunzio. En pilot je bil poročnik Giovanni Sarti. Letalci so oddelali iz Padove ob 6. uri zjutraj, leteli so preko Jadranskega morja in pri Gračežu zavili proti severovzhodu v smeri proti Dunaju. V št. Vidu ob Glini so jih videli, a skrili so se zopet takoj za oblake.

Ogrski parlament.

Budimpešta, 10. avgusta. Ogrska poslanska zbornica je za nedoloten rok odgodena. Zbornica magnatov še zboruje.

Wekerle na Dunaju.

Budimpešta, 10. avgusta. Ministrski predsednik Wekerle je danes odpotoval s svojim tajnikom na Dunaj. Vrne se že v nedeljo zopet v Budimpešto.

Poljaki gredo domov.

Dunaj, 10. avgusta. Državnemu svetu poljskemu je izjavil minister za zunanje zadeve, da so glasom odluka vojnega ministrstva poljski oficirji in enoletni prostovoljci dne 10. avgusta osvobojeni iz taborov za ujetnike in poslani domov.

Volitev kralja na Finskem.

Berolin, 10. avgusta. „Tägl. Rundschau“ javlja iz Helsingforsa, da so pri včerajšnji seji član-monarhisti deželnega zbora podali petico, da bi vlada nemudoma pripravila vse za volitev kralja.

Romunski ministri pred obtožbo.

Bukarešt, 8. avgusta. Pred glasovanjem o obtožbi bivših ministrov kabineta Bratianovega se je vnela v senatu debata, tekem katere je general Jaconescu, bivši vojni minister, izjavil, da zahteva, da tudi on pride pod obtožbo. Nato so se vsi ministri bivšega vojnega kabineta izrekli solidarnimi z Jacorescom.

Proti francoskim ministrom.

Ženeva, 10. avgusta. „Journal du Peuple“ piše, da bo Clemenceau pri septembrskem zasedanju stavil predlogo proti prejšnjim ministrom. Govori se, da se prične i proti Gainlovju in Briandu postopanje kakor proti Halvyju.

Carjev pogreb.

Berolin, 10. avgusta. Na povelje čečkoslovanske brigade so izkopali truplo carjevo, ki je bilo doslej pokopano na pokopališču za zločince brez krste, pri obilni udeležbi ljudstva iz Jekaterinburga in okolice in so je zakopali v b'agoslovljeni zemlji.

Ukrajina in donska republika.

Kijev, 9. avgusta. Včeraj se je vršilo važno posvetovanje zastopnikov ukrajinske vlade z zastopniki donske ljudovlade. Dosegel se je popolni sporazum.

Šumljiva čast.

Veliki knez Dmitrij Pavlovič, ki je znan kot sokrivec umora Rasputina, je dobil kot častno priznanje patent angleškega stotnika.